

природного права та позитивного закону і навіть більше: він увів новий юридико-філософський термін – природний закон. Власні переконання він обґрунтував тим, що найбезглуздіше думати, що все зазначене в постановах та законах народів справедливе, особливо якщо ті закони видані тиранами. Саме тому існує лише одне право, що зв'язує людську спільноту і встановлене одним законом, який є справжньою підставою для того, щоб наказувати і забороняти, а хто не знає закону, той – людина несправед-

лива (Про закони. I, XV, 42). Саме тому, на думку мислителя, фактором триєдності, взаємопов'язаності природного закону, природного права та позитивного закону виступає те, що закон є рішенням, що відрізняє справедливе від несправедливого і виражене у відповідності з найдавнішим першопочатком усього сутнього – природою, з якою узгоджуються людські закони, що нерозумних людей карають стратою і захищають та оберігають чесних (Про закони. II, V, 13).

ЛІТЕРАТУРА

1. Античная философия : энциклопедический словарь. – М. : Прогресс-Традиция, 2008. – 896 с.
2. Буасье Г. Цицерон и его друзья / Г. Буасье. – М. : Изд. кн. магазина К. Н. Николаева, 1914. – 379 с.
3. Коркунов Н. М. История философии права / Н. М. Коркунов. – М. : КРАСАНД, 2011. – 440 с.
4. Майоров Г. Г. Цицерон как философ // Марк Туллий Цицерон. Философские трактаты / Г. Г. Майоров. – М. : Наука, 1985. – 382 с.
5. Форлендер К. История философии. Средние века / Карл Форлендер; пер. с нем. – М. : Книжный дом «Либроком», 2011. – 280 с.

УДК 316.776

СУЧАСНІ ФОРМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ПОШИРЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТЕРОРИЗМУ

Шишко В.В.,
к.ю.н., доцент

Львівський державний університет внутрішніх справ

Саміло А.В.,
старший викладач

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Максимів О.П.,
ад'юнк

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

У статті проведений аналіз сучасних форм та тенденцій поширення міжнародного тероризму з метою виявлення існуючих проблем щодо цього питання та надання теоретичних рекомендацій щодо їх усунення. В якості досліджуваного періоду було обрано перший квартал 2015 р., що дозволив простежити, які країни перебувають у зоні небезпеки терористичного впливу на сьогоднішній день.

Ключові слова: міжнародний тероризм, терористичні організації, тенденції тероризму, аналіз терористичних актів.

Саміло А.В., Шишко В.В., Максимів О.П. / СОВРЕМЕННЫЕ ФОРМЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАСПРОСТРАНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ТЕРРОРИЗМА / Львовский государственный университет внутренних дел, Львовский государственный университет безопасности жизнедеятельности, Украина

В статье проведен анализ современных форм и тенденций распространения международного терроризма с целью выявления существующих проблем в данной сфере и предоставления теоретических рекомендаций по их устранению. За исследуемый период был избран первый квартал 2015, который позволил проследить, какие страны находятся в зоне опасности террористического воздействия на сегодняшний день.

Ключевые слова: международный терроризм, террористические организации, тенденции терроризма, анализ террористических актов.

Samilo A.V., Shishko V.V., Maksymiv O.P. / MODERN FORMS AND TRENDS OF INTERNATIONAL TERRORISM / Lviv State University of Internal Affairs, Lviv State University of Life Safety, Ukraine

The paper analyzed the contemporary forms and trends of international terrorism in order to identify existing problems in this sphere and theoretical recommendations to address them. During the study period was chosen first quarter of 2015, which allowed the country to follow that are endangered terrorist influence today.

Separately, pay attention on widespread Islamist ideology of terrorist organizations in early 2015 proved the need to consider the causes of terrorist organizations not only in one direction (for example – ideological), but such as socio-cultural, political and economic problems of the country, only under conditions consideration of which will qualitatively understand the reasons for the formation of these organizations and take appropriate action to prevent their formation in the future.

Scientific results obtained allowed to determine that further development of counter-terrorism must be conducted in order to reduce its basic forms used today – religious and revolutionary. This was proposed theoretical recommendations in the longer term should reduce the projected level of terrorist activity, activation of the media, to improve the economic situation of the state and the moral development of people in order to build qualitatively new foundations which have ensured proper life and respect for the natural rights of any religion.

As a result of statistical analysis were obtained results showing an unprecedented intensification of terrorist movement in some countries. Therefore, attention was drawn to the need for the intervention of international organizations to address exacerbations, which are currently taking place in Nigeria, Ukraine, Afghanistan, Egypt, the Philippines and Yemen.

Key words: international terrorism, terrorist organizations and terrorist trends, analysis of terrorist acts.

Тероризм як засіб досягнення цілей злочинним шляхом набуває все більшого поширення у світовій спільноті протягом останніх років. Свідченням цього можуть стати події в Україні, Нігерії, Ємені та низці інших країн, в яких рівень терористичної діяльності досягнув небувалих роз-

мірів, що супроводжується не лише пагубним локальним впливом безпосередньо на країну та її жителів, а й становить загрозу усій світовій спільноті.

Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, який повинен би позитивно вплинути на рівень терористичної

діяльності, на жаль, показує, що терористичні організації також не стоять на місці, перебуваючи в постійних пошуках нових методів і засобів інформаційно-комунікаційного впливу на людську свідомість та використання сучасних видів озброєння, що супроводжується небаченими раніше тяжкими моральними, матеріальними і фізичними втратами.

Беззаперечно, основним методом боротьби з тероризмом повинно залишатися його попередження. Саме тому вважається актуальним аналіз сучасних світових тенденцій, які виникли у сфері тероризму протягом першого

кварталу 2015 р., з метою виявлення існуючих прогалин у сфері боротьби з тероризмом та надання дієвих теоретичних рекомендацій, враховуючи досвід як інших країн, так і України, для уникнення виникнення даного явища.

Проаналізувавши останні світові події у сфері тероризму, необхідно зауважити, що протягом останніх років спостерігається нарощування кількості терористичних актів. Так, лише з початку 2015 р. та до кінця березня 2015 р. нами було нараховано близько 59 проявів тероризму, що супроводжувалися загибеллю більше ніж 830 чоловік та більше ніж 1650 постраждалих.

Табл. 1

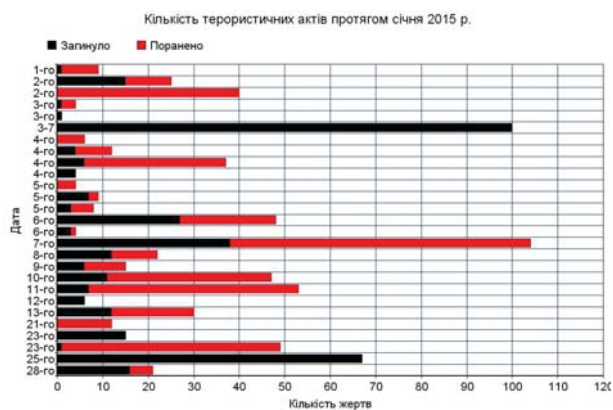
Терористичні акти протягом січня 2015 р.

№ п/п	Дата	Країна	Терористична організація	Загинуло	Постраждало
1.	1	Нігерія	Boko Haram	1	8
2.	2	Камерун	Boko Haram	15	10
3.	2	Нігерія	Boko Haram	0	40 викрадено
4.	3	Філіпіни	Bangsamoro Islamic Freedom Fighters	1	3
5.	3	Туніс	Ісламістські бойовики	1	0
6.	з 3 по 7	Нігерія	Boko Haram	100-2000	Невідомо
7.	4	Малі	Невідомо	0	6
8.	4	Пакистан	підозрюються Tehrik-i-Taliban Pakistan та al-Qaeda	4	8
9.	4	Ємен	Al-Qaeda in the Arabian Peninsula	6	31
10.	4	Сомалі	al-Shabaab	4	-
11.	5	Єгипет	Невідомо	0	4
12.	5	Саудовська Аравія	підозрюється Islamic State of Iraq and the Levant	7	2
13.	5	Афганістан	Талібан	3	5
14.	6	Ірак	Islamic State of Iraq and the Levant	27	21
15.	6	Турція	Невідомо	3	1
16.	7	Ємен	підозрюється al-Qaeda in the Arabian Peninsula	38	66
17.	8	Франція	al-Qaeda in the Arabian Peninsula	12	10
18.	9	Франція	Islamic State of Iraq and the Levant	6	9
19.	10	Ліван	al-Nusra Front	11	36
20.	11	Нігерія	Boko Haram	7	46
21.	12	Китай	Uyghur separatists	6	0
22.	13	Україна	підозрюється ДНР	12	18
23.	21	Ізраїль	Невідомо	0	12
24.	23	Нігерія	Boko Haram	15	-
25.	23	Філіпіни	підозрюється Abu Sayaf	1	48
26.	25	Філіпіни	Bangsamoro Islamic Freedom Fighters, Moro Islamic Liberation Front	67	невідомо
27.	28	Лівія	Islamic State	13	5

Так, виходячи з наведених вище даних, можемо спостерігати, що протягом січня 2015 р. відбувався небувале зростання терористичної діяльності. Найбільш трагічними подіями, які супроводжувалися великою кількістю загиблих та поранених людей, стали криваві події з 3 по 7 січня, які відбувалися за участю терористичної організації Boko Haram в Нігерії (кількість жертв коливається від 100 до 2000 чоловік), зіткнення підрозділів спеціального призначення з представниками Bangsamoro Islamic Freedom

Fighters і Moro Islamic Liberation Front у Філіппінах, внаслідок чого загинуло 67 чоловік, та вибух машини в Ємені, що призвело до смерті 38 людей та поранення більш ніж 60. Як можемо спостерігати, арсенал зброї терористів, яку вони використовують для досягнення своїх цілей, є різноманітним, починаючи від холодної зброї та закінчуючи вибухівкою і вогнепальною зброєю.

Цікавою в даному аспекті є безпосередня ідеологія терористичних організацій. Незважаючи на те, що тероризм

здебільшого носить суто політичний характер, останніми роками у світі спостерігається все більше поширення його релігійної складової. Трагічно стверджувати, проте врахо-

вуючи терористичні організації, які діяли протягом січня 2015 р., лише одна з них не є прихильником ісламізму чи інших релігій, дотичних до неї (салафізм, післамізм, джихадизм тощо).

Так, однією з найбільш знакових подій січня 2015 р., яка привернула увагу всієї світової спільноти, став терористичний напад на офіс редакції французького сатиричного журналу Charlie Hebdo 7 січня 2015 року в Парижі, в результаті чого загинуло 12 чоловік та поранено ще 11. Цільовим призначенням даної атаки є помста за карикатуру на пророка Мухаммеда.

Необхідно також зазначити, що, незважаючи на активізацію міжнародних організацій щодо посилення заходів з попередження терористичних загроз, дана подія призвела до низки інших трагічних наслідків, таких як захоплення 15 заручників у Венсенських воротах 9 січня та теракт у Копенгагені 14 січня, який закінчився вбивством 1 людини та пораненням 3 поліцейських.

Табл. 2

Терористичні акти протягом січня 2015 р.

№ п/п	Дата	Країна	Терористична організація	Загинуло	Постраждало
1.	4-5	Камерун	Boko Haram	91	500
2.	6	Нігерія	Boko Haram	114	17
3.	13	Пакистан	Pakistani Taliban	22	60
4.	14	Філіппіни	New People's Army	6	3
5.	14-15	Данія	Omar Abdul Hamid El-Hussein	4	5
6.	20	Японія	Japanese nationalists	1	0
7.	22	Україна	Невідомо	3	12
8.	26	Нігерія	Boko Haram	32	невідомо

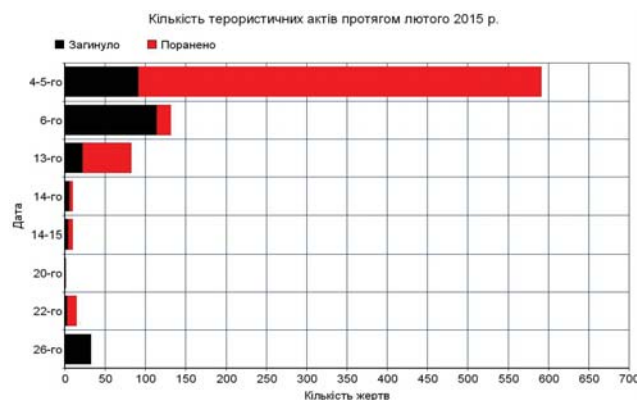
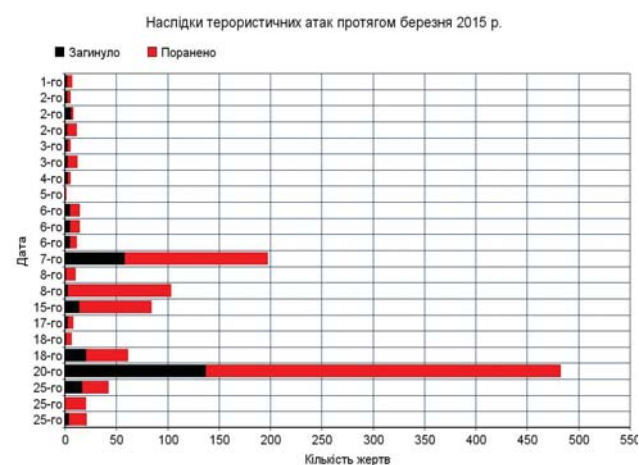

Рис. 2. Наслідки терористичних атак протягом лютого 2015 р.

Протягом лютого 2015 р. знову ж спостерігається доволі велика кількість терористичних актів, основною причиною яких є чергова активізація злочинної організації Boko Haram.

У березні 2015 р. знову ж спостерігається ескалація конфлікту в Нігерії. З іншого боку, події в Ємені набули небувалого загострення, що призвело до великої кількості загиблих та поранених.

№ п/п	Дата	Країна	Терористична організація	Загинуло	Постраждало
1.	1	Єгипет	Невідомо	2	5
2.	2	Афганістан	підозрюється Taliban	2	3
3.	2	Афганістан	підозрюється Taliban	6	2
4.	2	Єгипет	Невідомо	2	9
5.	3	Йемен Сана , Йемен	Islamic State of Iraq and the Levant	3	2
6.	3	Україна	Невідомо	3	9

7.	4	Нігерія	підозрюється Boko Haram	3	2
8.	5	Південна Корея	Корейські націоналісти	0	1
9.	6	Малі	Al-Mourabitoun	5	9
10.	6	Ізраїль	Одиночка	5	9
11.	6	Афганістан	Невідомо	5	6
12.	7	Нігерія	Boko Haram	58	139
13.	8	Єгипет	Невідомо	1	9
14.	8	Малі	Невідомо	3	невідомо
15.	15	Пакистан	Jamaat-ul-Ahrar	14	70
16.	17	Україна	Проросійські сепаратисти	3	5
17.	18	США	Одиночка	1	5
18.	18	Туніс	Islamic State of Iraq and the Levant	21	40
19.	20	Йемен	Islamic State Yemen branch	137	345
20.	25	Лівія	Islamic State of Iraq and the Levant	17	25
21.	25	Нігерія	Boko Haram	невідомо	невідомо
22.	25	Україна	підозрюється ДНР	4	17
23.	1	Єгипет	Невідомо	2	5

Аналізуючи узагальнені дані про терористичні організації, вважаємо доцільним згадати слова Б. Хоффмана, який відзначав, що в 90-і роки XX ст. зростання числа релігійних терористичних організацій у співвідношенні з усіма діючими міжнародними терористичними угрупованнями не просто продовжилося, але й значно посилювалося. «Для прикладу, в 1994 р. третина (16) із 49 відомих міжнародних терористичних організацій, діючих цього року, може бути віднесена до релігійних за своїм характером і/або мотивами; а в 1995 році, по якому є найбільш повна статистика, їх число зновуросло, склавши близько половини (26, або 46%) із 56 відомих діючих міжнародних терористичних угруповань» [1, с. 109]. Так, протягом аналізованого періоду січня-березня 2015 р. дана статистика складає абсолютно провокаційне значення: лише третина з діючих терористичних організацій (5, або 29,4%) із 17 не належить до ісламістської ідеології.

Проте, на нашу думку, твердження, що іслам – це джерело тероризму, є хибним, оскільки в більшості випадків ігноруються економічні та соціокультурні проблеми країн. Незважаючи на спотворене тлумачення деяких законів ісламу, за якими мусульмани вбивають «невірних», їхні дії піддаються засудженню з боку самих законів ісламу, оскільки в ісламі суворо заборонено використання збройної сили без дозволу легітимного органу та дозволяється лише з метою захисту.

Висновки. У результаті проведеного аналізу терористичної діяльності організацій передусім хотілось б звернути увагу на відсутність сучасного інструментарію, який би дозволив на якісному рівні проаналізувати діяльність терористів, а в деяких випадках і взагалі відсутність таких даних. Так, неврахування деяких політичних, економічних, соціокультурних моментів, які відбуваються в державі, може призвести до виникнення таких хибних думок, як те, що всі мусульмани – терористи.

Вкотре хотілося б наголосити на таких невирішених проблемах, як створення загальної основи для існування як мусульман, так і людей з іншими релігійними поглядами, в якій би захищалися природні права людини, з одного боку, та дозволене відкрите віросповідання – з іншого [2, с. 200]. Необхідно відзначити, що існуючий інформаційно-комунікаційний вплив, який здійснюють деякі представники шаріату, на сьогоднішній день не дозволив створити такий світ. Так, нерідко в країнах, де, здавалося б,

забезпечується гармонійне життя християн та мусульман, виникають злочинні випадки.

Звертаємо увагу також на те, що тероризм набуває небезпечної небезпеки лише тоді, коли вдається об'єднати під своїми «знаменами» не просто групу людей зі спільними цілями/орієнтирами, а й цілі міста (засобами залякування чи навіть співчуття), яскравим прикладом якого є події на Україні. Найпростішим досягненням даних цілей, звичайно ж, є провокація людей щодо хибного курсу влади, обіцянки кращого життя, а в деяких випадках навіть такої парадоксальної речі, яка повинна б забезпечуватися в першу чергу, – свободи. З метою уникнення таких випадків необхідно передусім звернути увагу на те, що в країнах з високим рівнем економіки та належним політичним управлінням все рідше зустрічаються прояви терористичної діяльності. Малозабезпечені люди нерідко починають шукати сенс життя в релігії, внаслідок чого на них здійснюється інформаційно-комунікаційний вплив, та заради таких обіцянок, як «ми забезпечимо твою сім'ю», «після смерті ти опинишся в раю» і т. д., людина готова піти на будь-який злочин.

Коротко резюмуючи все вище сказане, вважаємо за необхідне надати такі теоретичні рекомендації, які, незважаючи на свою зовнішню простоту, в подальшому, беззаперечно, повинні мати позитивний ефект:

Розробити ефективний інструментарій, який би дозволив проаналізувати діяльність терористичних організацій на основі таких даних, як їхні ідеологічні погляди, шляхи інформаційно-комунікаційного впливу на населення, причини їх виникнення тощо;

Забезпечити моральне оздоровлення населення, оскільки інколи в погоні за науково-технічним прогресом все менше починається приділятися уваги даній проблемі, внаслідок чого щоденні вбивства, захоплення заручників та інші прояви злочинів для людини уже стали нормою;

Активізувати діяльність засобів масової інформації в напрямі засудження терористичної діяльності не просто серед групи людей, на яких спрямований вплив терористів, а й серед групи людей, які підтримують їх діяльність, шляхом інтерв'ю із сім'ями терористів, які б засуджували тероризм, наголошування на тому, що іслам засуджує тероризм, доведення хибності деяких законів шаріату тощо;

Покращення економічного рівня забезпечення громадян, оскільки нерідко низький рівень життя є тим вагомим фактором, що штовхає людей на злочини.

Виходячи з отриманих даних, необхідно також зазначити, що початок 2015 р. характеризується небувалим розвитком терористичних організацій та великою кількістю терористичних актів, що зумовило великі втрати серед мирного населення. Саме тому міжнародним організаціям необхідно прийняти дієві рішення щодо врегулювання даних конфліктів, особливо в тих країнах, де кількість терористичних актів та, як наслідок, кількість жертв сягнули небувалих показників. До таких країн передусім необхідно віднести Нігерію, Україну, Афганістан, Єгипет, Філіппіни та особливо увагу звернути на ескалацію конфлікту в Ємені.

На нашу думку, подальший розвиток ситуації, яка відбувається на даний момент у зазначених країнах, без-

посередньо залежатиме від дієвості врегулювання та подальшого поширення його основних форм: релігійної та революційної. Як зазначає В.К. Гришук, щоб знайти належну відповідь на сучасні виклики тероризму, необхідно насамперед володіти знаннями про суть і причини тероризму, про джерела і форми його вияву, про можливість поширення, а також вчасного попередження або ж навіть реагування на дії екстремістських елементів [3, с.8]. Відповідно, розроблювані стратегії щодо протидії тероризму повинні, окрім організаційних та ресурсних заходів, передбачати структуровану протидію факторам, що сприяють поширенню терористичних мотивів, у кожній із цих сфер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хоффман Б. Тероризм – взгляд изнутри / Брюс Хоффман. – М.: Ультра, 2003. – 264 с.
2. Саміло А. В. Тероризм и религия: антропологическо-правовые проблемы соотношения / А. В. Саміло // *Legea si viata*. – 2014. – № 267. – С. 197–200.
3. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти: навчальний посібник / кол. авторів; за загальною ред.. проф. В.К. Грищука. – Львів.: ЛьвДУВС, 2011. – 328 с.